

Predplata van Šibenika
— na tromešec 3 Kr.
— na pô godine 6 Kr.

Predplata u Šibeniku
sa donašanjem lista u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Politička snaga.

Dalmacija je bila u prošla doba gornjim zemljama. O tom govore već rimski pisci i vojskovođe. Za vremena doseljenja Hrvata bila je ona još puna šuma. Damašnji skoro opustjeli gradovi kao Nin, Skradin, Knin i t. d. bili su središta hrvatskog političkog života. Damašnji kotari, skoro pusti i goli, i današnja zagora bili su u davnja doba najglavnije županije hrvatske, srčica hrvatske snage. Već po tom sudeć, ovi krajevi su morali i svojim zemljištem odgovarati onom političkom životu, onoj političkoj snazi, koja je vladala u njima. Ljudi su bili jaci i za državnu tvorbu sposobni, za što su živiljima na prikladnom zemljištu. Ratovi s Turcima i Mlečićima uništili mnoge šume. Rieke su počele postajati zamijenjene, brda se ogoljavaju, a pučanstvo počelo kržljaviti i u tim prilikanama lasno je bilo Mlečiću zagospodariti nad ovom zemljom. A Mlečić, koji je znao da nije siguran u svom posjedu dok ne opusti zemlju, očinio sve, što je trebalo da zemlja posve ogoli. Već dio Mletaka je sagradjen na drveću iz Dalmacije, a kao da to nije bilo dosta, celi predjeli su se ogolili u strategične svrhe. Osim toga ljudi su bili primorani sjeći drva i dovazati ih na more. To je pučanstvu dovelo pa je samo gulilo žile svojih šuma, samo da prestane muke, kojim je bilo izvrzeno.

Svi ti uzroci skupa uzeuti učinile su Dalmaciju brdovitom i kamenitom, goljom, jer kad su jednom šame utamnjene, vjetrovima i povodnji učinile svoju, a nastale baretime i močareve osvjećuju se čovjeku izparavanjem i bolesćinom. Čovjek postaje slika i prilika zemljista na kojem žive i obratno zemlja se nalazi u zapuštenosti, u kojoj i njezin čovjek žive.

Da se ova nevoljna slika našeg zapuštenog te i čovjeka promeni, treba već jednom svim silama uzmastojati, a ne spavati i očekivati uzrsnuće prekrštenih ruku. Naše uzrsnuće od nevolje možemo pak i sami izvojiti. Kako je zemlja naša po čovjeku opustila, tako valja da se po čovjeku i odjene. Kako je čovjek utamnjen, šume tako treba da ih opet on i zasadi.

Kranjska je nazad 50 godina bila po prilici slična našoj Dalmaciji. Danas je ona zemlja zaodjenuta sumanom. A nije se osumnila po sebi, nego u znoju lica ljudskoga,

Dalmacija nema danas nego po koji gaj. Planine i brda su gola. Uzva se to nema u nas u ovom pogledu nikakve brige. Imademo nješto zakona, koji štite naše šume koje ne obstoje, i po tom su naštu pučanstvu, ali posebnih zakona, koji bi određivali prisilno osumljenje nemamo.

Hrvatski kralj Dmitar Zvonimir u Šibeniku.

Puno se je i razno pisalo o hrvatskom kralju Dmitru Zvonimиру, osobito ovo zadnjih godina.

Neki ga objedjuju, da je bio uzurpator i izdajica, koji je za hrvatsku krunu prodao Rimu hrvatskog kralja; da ga jednodušna narodna volja nije podigla na prijestolje nego spletke papinskog postnika Gerarda i latinskega svećenstva dalmatinskih gradova; da se je iz zahvalnosti izjavio vlastom sv. stolice, pak zato da mu je položaj za ciele vladavine bio nesiguran i napokon da ga su Hrvati nemilosrđivo smakli, jer da je vodio protumorodnu politiku.

Naprotiv stara hrvatska kronika veli o Zvonimiru da je bio... „pošteni kralj, sin dobrog spomeniča, poče crkve veoma stovati i ljubiti. I bi od svih dobre pomagati, a progomiti zle. I bi od svih dobroj poljubljen, a od zlih nemavdjen, jer ne mogao gaže za vidjeti.“

„I za dobrog kralja Zvonimira bise vesela sva zemlja, jer biše sva puma i urešena svakoga dobra, i gradovi puni srebra i zlata. I ne bojaše se ubogi, da ga izjede bogati, i nejaki da mu uzmajak, ni sluga da mu učini nepravo gospodin. Jer kralj svih branjaše, zašto ni samo bezpravedno ne

Nema zakona, koji bi silio pokrajinu ili obćine na stanovito racionalno osumljenje. A ipak to bi se sve do lako uređi. To se uređilo drugovjeđe, pa za što ne bi i kod nas? Za što ne bi svaka obćina, svaki od lomaka, svako selo bilo prisiljeno da svake godine osumi stanoviti predjel u svojem duetu? Za što se ne bi moglo tako uređiti, da bude i od novčane koristi siromašnjem pučanstvu? Za što se ne bi u tu svrhu stvorio u pokrajini pokrajinski, a po obćinam obćinski fond za osumljujivanje ove naše golo zemlje? Ili naši ljudi ne shvaćaju, da bi se samo tada moglo govoriti u nas o racionalnom gospodarstvu, o plodovitosti zemljišta, o uređenju voda i bujica, koje namasljaju, neizmjerne štete i moralne i materijalne i političke?

Mi smo o tomu toliko uvjereni da ćemo ovo pitanje držati budnim, dok se već jednom zakonom ne uredi.

Drogo velevarno pitanje, koje zasjeca u našu političku snagu, jest pitanje novčano kod našeg seljaka. On je prezadružen i s toga uvek izvršen izrabljivanju, prije moguće da uznapirede. Ovo je velika rana na našoj Dalmaciji, koju treba izliječiti. A i to je moguće, same treba uprijeti, treba shvaćati potrebe i priskočiti u pomoći, ne obazirući se da će se pruženom pomoći uništiti politiku sredovječnog burokratizma, koja vlasta u današnjim strankama.

Kad bi naš seljaci svjet bio novčano uređen, on bi u svakom pogledu uzmaredovalo i lako bi prebjedio križ, koja mu prieti i koju već cuti uslijed filokserične zaraze. Ne uredi li se kod nas novčana seljačka vjerosjeda, koje danas skoro i nema, mi ćemo do koju godinu imati predjela podvrgnjenih užasnoj gladi i pustilj, jer će doznačno pučanstvo morati da izseli, a mi ćemo tek tada, uviditi i uveriti se da politička snaga našeg naroda nije skoro nikakva, sve dok on sebi ne bude imao volje da uredi kako treba sva ona pitanja, koja se odnose na njegovo zemljiste i življenje njegovo. Dok naša zastupstvo ne bude živo uznapištalo, da ove stvari zakonom ne uredi, dođe oni neće imati nikakove političke snage i biti će primorano da se i na dalje bavi političkom mrvicu. A baviti će se sva dok vlastodržci ne opaze, da se i preko tih mrvica može proći na dnevni red, i da je došao čas da i u našoj zemlji zavlada tuđinac i svištvu.

Mi smo ovo napisali namjerom, da naše nastojanje ne bude prekasno. Znakovi, koji nam priete užasmom budućnosti, tu su: skrajni je čas, da se maknemo i da ojačamo.

Naši posjedi, tako ni inim ne dadiše. I tako veliko bogastvo biće, tako u Zagorju kako u Primorju, za pravednoga kralja Zvonimira. I biše puna zemlja svakoga blaga, i biše više vrijedna ureha (ures) na ženah i mladih ljudi i na konjih, ner mada sve imanje i zemlja Zvonimirova biće obilna svakom razkoši, ni se nikoga bojaše, ni jim nitiroke moguće nadidu, razmi (osim) gnjev gospodina Boga, koji dodje svrhu ostatka njih, kako pismo govor: „Otci zobaše kiselo grđe, a sinovom zubi otrnute.“

Po ovomu pučkomu pričanju možemo pomisliti, da je Zvonimir bio pravedan i pošten, da ga je osobito puk ljubio, i da se je i poslije smrti sačula u narodu njegova zahvalna uspomena. Ako pak prispolobimo ovo opisivanje o miru, redu, blagostanju i uživanju u Hrvatskoj, sa ricevima kojim prikazuje ono doba suvremenik sv. Petar Damjanin, kad piše: „Vladari i velikasi gotovo pojavljali: svud grabež, kradja, kriva prisa, sve razdiljku opaćina. Ne pazi se na Božje ni na ljudske prava. Velikasi se hvastaju, kad opustje siromaški žitak. Majke su „ante parricide quam parentest...“ tada bismo imali smatrati Zvonimirov vlastodržac kao izuzetno, dapače kao zlatno doba u hrvatskoj povijesti.

Naprotiv stara hrvatska kronika veli o Zvonimiru da je bio... „pošteni kralj, sin dobrog spomeniča, poče crkve veoma stovati i ljubiti. I poče dobre pomagati, a progomiti zle. I bi od svih dobroj poljubljen, a od zlih nemavdjen, jer ne mogao gaže za vidjeti.“

„I za dobrog kralja Zvonimira bise vesela sva zemlja, jer biše sva puma i urešena svakoga dobra, i gradovi puni srebra i zlata. I ne bojaše se ubogi, da ga izjede bogati, i nejaki da mu uzmajak, ni sluga da mu učini nepravo gospodin. Jer kralj svih branjaše, zašto ni samo bezpravedno ne

SJEDNICA ODBORA ZA ZADRUGARSTVO.

Kako čitamo u „Polj. Viesniku“ odbor za zadrugarstvo imao je svoju sjednicu pod predsjedanjem kneza Borella, u Zadru dana 25. siječnja t. g.

Osim ostalih stvari odbor je višeao i „o napadaju nekih novina na akciju zadrugarstva“ i zaključio je „da bi se na ustuk krimivim glasovima, što ih šire nove novine o akciji o zadrugarstvu u Dalmaciji u „Pojedoljanskim Viesniku“ stampala i na javnost iznalaže glavnje mane i neucrenosti nekih zadrugara, a naročito dotičnih njihovih ravnateljstva i nadzornih odbora, kao što i izvadci odnosnih odluka, što im se izdavaju da se dotične zadruge označe samo sa početnim slovom mjestra, u kojemu se nalaze“.

No znamo, koje su novine napadale na akciju o našem zadrugarstvu, a znamo, da smo mi poslje šepurinskog procesa rekli svoju, kritizujući nadzor zemaljskog odbora. Naši razlozi bili su stvari, pa je mala usluga našem zadrugarstvu učinjena, kad se nije moglo ni htjelo bolje odgovoriti.

Danas ćemo reći, da do nesretnijog zaključka odbor za zadrugarsvo nije mogao doći, jer ovim postupkom raditi će se baš protiv akcije o zadrugarstvu.

Mi znamo, da ovim načinom osobe okolo odbora za zadrugarstvo hoće da snime se svaku odgovornost, ali to nesmisne da bude, to nigdje nije, a nebi smilo bili ni kod nas. Taj odbor valja da ima dužnost i odgovornost i prema tomu da udesi svoje nastojanje i svoj rad. Birokratične mjere ne dozvajaju. Tu treba drugačije.

Mi bi smo na primjer radje bili čitali, da je odbor za Gospodarstvo uvažio naše iskrene rieči i da bude na onom temelju voditi svoj rad oko podizanja seoskih blagajna, koje su zaista i nama na srcu kao što i odboru za zadrugarstvo.

U ovom važnom pitanju kad je govora o kritici nesmisne se govoriti o napadajima, već smo svi dužni, da to bolje zna i može radi ove prekoristne ustanove, a nitko nesmisne da se drži, kao da je u pitanju savršen i netakniv.

Mi dakle, kao što ne razumijemo mnogo neumjestrila odredaba koje se odnose u poslovanje seoskih zadruga, tako se ne slazemo pod nipošto sa ovim zaključkom, jer se s njim neće ništa postići, a sveukupno zadrugarstvo će trpit.

Odbor za Zadrugarstvo ne radije češće i trgovacki nadzire novčane domele izvješća o aferi Rubido i g.dje Jakopović, koja je bila predmetom sudbene razprave, na kojoj je g.dje Jakopović izjavila, da je svromu da spasi svoga radi pronevenicu okrivljenog muža, občinskog blagajnika, povredila svoje bračno poštene i to u odnosu sibljom, a da sam povredom zakona, gazažem ustavnih slobodina uzdržavaju svoju moć. Zadnji dan saborčkog zasjedanja, jaš jednom pokazali svoj nečinički i da sam povredom zakona, gazažem ustavnih slobodina uzdržavaju svoju moć. Zadnji dan saborčkog zasjedanja, jaš jednom pokazali svoj nečinički i da sam povredom zakona, gazažem ustavnih slobodina uzdržavaju svoju moć.

Mi dakle, kao što ne razumijemo mnogo neumjestrila odredaba koje se odnose u poslovanje seoskih zadruga, tako se ne slazemo pod nipošto sa ovim zaključkom, jer se s njim neće ništa postići, a sveukupno zadrugarstvo će trpit.

Odbor za Zadrugarstvo ne radije češće i trgovacki nadzire novčane domele izvješća o aferi Rubido i g.dje Jakopović, koja je bila predmetom sudbene razprave, na kojoj je g.dje Jakopović izjavila, da je svromu da spasi svoga radi pronevenicu okrivljenog muža, občinskog blagajnika, povredila svoje bračno poštene i to u odnosu sibljom, a da sam povredom zakona, gazažem ustavnih slobodina uzdržavaju svoju moć. Zadnji dan saborčkog zasjedanja, jaš jednom pokazali svoj nečinički i da sam povredom zakona, gazažem ustavnih slobodina uzdržavaju svoju moć. Zadnji dan saborčkog zasjedanja, jaš jednom pokazali svoj nečinički i da sam povredom zakona, gazažem ustavnih slobodina uzdržavaju svoju moć.

Preteravati se ne smije nigdje, a u povijesti pogotovo, jer se čovjek lako ogrije i o istini i o pravici, ako ne postupa oprezno, to ovdje vredi načelo: da savjesta historik, koga pri izstraživanju vodio jedinstven, jedino ljubav k istini, ne nalazi ono što traži radi svrhe i obzira, i što bi radio nači, nego nalazi i uvažava ono, što se izpravno deje dokazati kao istinito.

Omj pak, koji bi htio meriti sve prilike i neprilike prošlih vještačkih današnjih mjerilom, pojavio bi da ne zna povjest.

Držeći se tih načela možemo izpravno kazati o hrvatskome petru Dalmatu Zvonimiru, da je već kralj Petra Krešimira Velikoga postao bio banom slovenskim.

Iz kojega je plemena hrvatskoga potekao ne znamo, jedino nam je poznato da je imao ujak Stres, i da mo je bio učitelj neki Šestak. (Sledi).

Predplata u pisma Šibeniku se
Uredništvo. Nefrankirana s= pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju. Oglas, priobčena pisma, zahvala itd. tiskaju se po 20 para redak
— ili po pogodbi. —

starešinstva i nadzornog odbora nisu točno upućeni u knjigovodstvu.

Ovo nije težko postići, ta putujući učitelji zadrugarstva, odgovarajući svom naslovu, može ih u posve kratkom roku u posao uputiti. Uvjereni smo, da drugog šepurinskog dogadjaja naše Zadrugarstvo na taj način ne bi moglo dobiti, a naša je želja da ne doživi. Uzreba li mi čemo se na predmet obširnije povratiti.

Pismo iz Zagreba

ZAGREB. 11. veljače 1906.

Saborsko zasjedanje zatvoreno. Jučer je kraljevskim reskriptom zatvoreno saborsko zasjedanje, otvoreno početkom studenoga pr. godine a na 15. prosinca do 15. siječnja odgodjeno. Kako vam već javljam, očekivao se razpust sabora te brzo provedenje običnih saborskog izbora. Do razpusta nije došlo, jer je ugarska vlada priobčila našoj četredesetorici, da će ih ovih dana neobuhodno trebavati u Pešti. Već sama ova okolnost govoriti, što je i kakav je ovaj naš sabor i zašto služi.

Samo otvoreno saborskog zasjedanja bilježi izbor o Koprivnici, gdje su magaroni, „obustavom izbornog čina“ zapričeli ulaz u saborsku opozicionu kandidatu. Kasnije, jednina zaključkom sbrizge iz hrvatskog ustava nacelo o nepovrednosti i neodgovornosti narodnih poslanika. Ali finis coronat opus, pa zato su i pri zaključku i saborskog zasjedanja, jaš jednom pokazali svoj nečinički i da sam povredom zakona, gazažem ustavnih slobodina uzdržavaju svoju moć. Zadnji dan saborčkog zasjedanja, jaš jednom postupom zakonom Rubido u njegovoj uređenoj sobi, buduć ju Rubido neprstano napastovalo veleći, da je u njegovim rukama sudbina njezinoga muža. Uza sve to njezin je muž bio osudjen, nu poslije izvršene kazni nastupio je jedno mjesto, koje mu sam Rubido bijaše nasao. Poslije nekog vremena morao je Jakopović ostaviti tu službu, jer tako proljetje svemođenju Rubido. Saznav za to, g.dje Jakopović potuži se suprugom na takovom postupanju velikog župana, te prima mužu, kako je Rubido bio prisiljio, da mu se iznevjeri. Suprug, saznavši za to, razstavlja se od žene i bježi u Ameriku. G.dje Jakopović tuži Rubida suda udržavanja njemu i djece. Na sudu izjavlja o odnošaju njenim sa barunom Rubidom, vrdeći, da je občina s Rubidom u uređovnoj mu sobi. Sud ju je radi te izjave zatvorio, te ona još i danas u tamnički posti. Postupak, kako vidiš, sličan onom u saboru za Khuen-Hedervaru Starčević, koji je pred sudom čin priznao, bio je osudjen jer da je neistinom tvrdnjom htio povrediti čast Khuenovu, a Tuškan i Gržanić jednako bijaše osudjeni, jer su posvećili, da je David Starčević u istinu udario Khuenu. Tako i u ovom slučaju g.dje Jakopović vlada i magaroni hoće da spase Rubida i da zaštuje istinu, premda ta istina najvećima mora biti g.dje Jakopović, koja ju priznaje. Predsjednik sabora nije miti njavio interpretacije Vinkovićeve te je zato ovaj, poslije neg je primjena i u trećem čitanju zakonska osnova o ribarjenju, tražio rieš po poslovniku. U isto doba digao se i ban, da preda kraljevski reskript. Predsjednik nije dozvolio Vinkoviću govoriti, već mu je dobio, da će ga van baciti. Magaroni više proti Vinkoviću, a Vinković uzvraca, da će on predsjednika van baciti, jer krši poslovnik. Galama je bila silna, te je slijedna bila prekinuta. Za ove stranke dr. Vinković na izuzevo Tomašić i dr., koji su mu ponovno htjeli podmetnuti nekoljemu namjeru, izjavlja da ni

on ni vjegovi drugovi nisu znali, da će se kraljevski i skripti čitati. U nastavljenoj sjednici pričitan je kraljevski reskript da se saborsko zasjedanje zatrvi. Tako je konac rada naših magjarova i ovaj bilo kršenje zakona samo da se, ma i u cijemu podpunu anarhije, uzdrži netaknut posjed narodne stranke.

Promjena izbornog zakona. Na potvrdu sumnje nije li promjena, koju misle provesti magjaroni u izbornom zakonu tim, da se izborni cenzus sniziti i da se ustanoviti posebna radnička kurija u Zagrebu i u Osječku uređenjem tako, e da narodna stranka neću netaknut svoj posjed, mogu vam javiti, da u toj zakonskoj osnovi sadržana je ustanova, koja određuje da se smatra izabranim zastupnikom onaj, koji je dobio relativnu većinu glasova. Računajući na neslogu u opoziciji, vladina stranka misli, da će tako uvek moći računati na većinu mandata. Naravski da im i pri toj ustanovi služi uzorak engleski izborni red, koji za izbor zastupnika određuje relativnu većinu glasova.

Svesokolski slet i gospodarska izložba. Prigodom sveoskolskog sastanka u ruju o. g. pripredaje se velika gospodarska izložba. Tko je razgledao permanentnu izložbu industrije u obrtno-trgovackim muzejima u Zagrebu, iako u malom obsegu, biti će zamjetio, kako hrvatska industrija znamenit i sigurno naprednije. Zasnovana gospodarska izložba pokazati će, kako je Hrvatska, uza svu podređenu gospodarski i finansijski položaju, na gospodarstvenom polju poluciši silni napredak. Izložba će biti u većem obsegu od one u god. 1891. na velikom prostoru oko Samosta. Uz izložbu konja, goveda, svinja, peradi, pećila, mlečarskih proizvoda izložiti će se i gospodarski strojevi. Tu će se opaziti silni napredak u stolarstvu, tako da Hrvatska može konkurrirati i sa velikim i bogatim zemljama. Da se predstavi razvijati gospodarstva Hrvatske i Slavonije dosta je izskutniti, da se je iz ovih zemalja izvezo u g. 1905. blaga u vrijednosti od 51 milijun K. Tako će učestnicim velikog sveoskolskog sastanka biti pruženo prilika, da se razgledanjem gospodarstva pruženo okorište, a mnogi će uloviti tu priliku, da se okskrbe za svoje gospodarske potrebe. —

Niemci i izborna reforma.

Njemački zastupnici iz Češke izjavljuju u svojem nikadnjašnjem zaglavku, da težiste izbornih reforma, što je vlasta zamisli, vide u odgovoru na pitanje: da li će se relativni odnos njemačkih zastupnika prama slavenskim pomjeriti, i da li ne bi slavenska većina mogla biti rezultat izbornih reforma. Tim je po mišljenju vlade jednostrano shvaćena izborna reforma. U istoj reformi bi imala da stvari novi parlament, pun života i volje za rad, da izvrne parlamentarizam u nemostu, da ga spasi od propasti. Stari je parlament padao od obstrukcije u obstrukciju, bio je najzad izgubio svaku sigurnu podlogu i bio je postao predmetom javnog sažaljenja. To stanje primarno je austrijsku državnu mudrost, da se postara za pisanju parlamenta, da ga izba i iz robstva. 18.0.g. i da mu n. v. kri i žile ulije. U tom parlamentarnom i elu spasavanja saživile se sveobče, jednak pravo glasa, budući da sva dosad slijeda izborna prava, koja se osnivala na mješi osobištih izbornih povlastica, nisu mogla da očuvaju parlament od prapati i pojnenja.

Moći razviti našega vremena, duševni i umni pokret s ojeva, koji dosada ne bijahu politički ije načeni, postavlaju zap riedi na koje nijedna stranka ne može a da se ne osvrne.

Ovako se izražavaju vlastini ljudi, ali mi čekamo, da ih vidimo na djelu. Dobre misli i dobre namjere ne mogu nas uvjeriti.

U Rusiji.

Unatoč vještima, koje javljaju, da se mir povrata, neredi i pojedini atentati još su uvek na dnevnom redu. U jednoj krčme petrogradskog predgrađa, bađena je bomba, koja je razorala kuću, usmrtiv 2, a ranila 17 osoba. Neka nepoznata žena smrtno je ranila admiralu Čukinu, zapovjedniku crnogorskog flote. U pokrajnjama traju neredi. U Poltavi aps hlećnike, odvjetnike, inžinire i seljake. U Orelu je buknuo požar. U Kutijsu uništeno je mnogo dućana, a 15 ih je zapaljeno. U Varsaviji baćena je bomba na četiri oružničku, tu su svi težko ranjeni. U Rigi napseno je više članova revolucionarnog komiteta, a napokon ni u Vladivostoku nije još sve podpuno mirno.

Kako se vidi, ima tu još dosta posla i trema, do mira. — Meljuto Witte je naglasio, da će Duma bit sazvana u travnju. Hoće li dobiti posebnu pozivu bit bolje, vidjet ćemo.

Ministarstvo Sonnino.

Kroz samih pet dana nakon pada Forlijeva kabineta, sastavljen je u Italiji novo ministarstvo sa Sonnинom na čelu. Kombinacija je sasvim raz-

lična od svih dosadanjih. Pošto nisu uspjeli pogorovati sa dissidentima i neodvisnim grupama ljevice Sonnino je neobičnom smislošću sastavio kabinet od svih ostalih elemenata, t. j. od ljudi iz centra, iz desnice, te iz radikalne skupine. Nećekivanje pripunjeno nastalo je na programu, koji je u cilj bitnosti praktičan i reformističan, i na kojemu je bilo lako naći istovjetnost u idejama između ljudi, kakovi su Sonnino, Luzzati, Salandra, te Sacchi i Pantano. Javno smjene ostalo je kô začudjeno, ali je zato poskošilo pouzdanje, koje nadahnjuje političku iskrenost Sonnina. I stampa se u obec vrlo prijatno drži prema novoj kombinaciji, tek što stampa ljevice nariješta opoziciju i zove na nju svoje pristaze. Ova će opozicija biti dodne doista jaka, ali će je Sonnino moći uveći svladati, ako se bude jedino uzala poziva na program energične i konkrete djelatnosti. Novi kabinet nije parlamentarno odvijaš, ali ima u sebi toliko kompetenciju, toliko umnosti, toliko karakterne snage, da će se moći bez sumnje udžrati i na najburjnijem parlamentarnom međudanu.

U Algesirasu.

Sudeć po nekim vještima, rek bi, da nastupa kritični čas u marokanskom pitanju. Pitanje političke počele se pretresati, a u tome između Francuzica i Njemačke vlada podnijeno nesporazumjenje. Francuzka je uverila velevlasti o shodnosti, da se njoj povjeran zadatak o uzbostavi reda u Maroku, i velevlasti bi joj to predo preputile da nje Njemačka, koja se protivi, da taj zadatak vrši samo jedna vlast. Zašto tako Njemačka hoće, nije jasno, niti on to hoće da odaje, ali je očito, da ona tim ostaje vjerna staroj svojoj političkoj tendenciji, kako bi pomogla ojačanju islamizma na cijelom Sredozemnom moru, e da kasnije uzmognie nad njim vršiti neku vrst zaštite i okorit se za svaholjčnu nuslomanja. Njemačka dakle ne ništo njezne za kakav evropski mandat povjeran jedinoj Francuzkoj uprkos svim jamstvima, koja ova daje i koja bi zadovoljavala druge velevlasti. — U tom stoji čvor pitanja, kojim će se konferencija u Algesiru baruti naredne sedmice. — Morat će se ići za tim, da se Njemačka sklonje na stanovište Francuzke ili da se u predhodno pristajanje obih država nadje put, koji će umanjiti zahtjeve jedne, a ublažiti sumnje druge strane.

Kina i Evropa.

Kineški poslanik u Berlinu izjavio je nedavno po prlici ovo: Japan je iznenadio Evropu, a Kina će je iznenaditi do malo. Kina s vojničkog pogleda nije nijes Evropu poznata. Kinezi su Japancima na sjeveru svog velikog carstva dali neolitičnih ljudi, velikih, jakih poput vojnica pruske straže. K tome su oni srčani, odani, poslušni oficirima, a nisu nimalo sentimentalni. Kineze čete, dobro utježbane, bit će uzorne, jer se ne tako lako prenjeraziti javnoj sažaljenju. To stanje primarno je austrijsku državnu mudrost, da se postara za pisanju parlamenta, da ga izba i iz robstva. 18.0.g. i da mu n. v. kri i žile ulije. U tom parlamentarnom i elu spasavanja saživile se sveobče, jednak pravo glasa, budući da sva dosad slijeda izborna prava, koja se osnivala na mješi osobištih izbornih povlastica, nisu mogla da očuvaju parlament od prapati i pojnenja.

Ako predimamo ovome, da se u Kini predizmaju velike političke reforme, da Kina već ne ide za tim, da ostane osmisljena, već je nasuprot njoj podizati prave odnose i trgovacke sveze s drugim državama i da neće podnijeti da joj se itko nameće, najskoli u vjerskim stvarima, onda je jasno, da se onamo na obali Pacifika diže velika, silna nova snaga, na koju će Europa morati ozbiljno da reaguira.

NAŠI DOPISI

Split

Kad ste me, gosp. uredniče, pozvali, da Vam, se od prigode do prigode javim, da vas izvestim o stvarima obre koristi, radostno sam na to priješao i odredio, da cu izbjegavat svaku osobnu polemiku, koja ne bi bila koristna svetoj hrvatskoj stvari ili koja ne bi pomogla cilju hrvatske misli. — Toga sam se uvek držao.

Kako vam je poznato, ovdje sad obstoje dvije hrvatske stranke i Hrvatska stranka i nova stranka, vratnom demokratska stranka. Prva bi uslijed fuzije bila za tim, da okupi sve, što je trijevnjega pod zastavu našeg narodnog jedinstva. Pravac tome radijelelja je ona poznatu trijevnju resolućiju. Vodstvo te stranke sa strane demokratice prihvata se i vještine i sposobnosti, pa ipak kao da oni nemaju drugog posla, nego kako će razdvojiti redove Hrvatske stranke, loveći za se njene pristaze. A treba znati, da su stanoviti od demokratske stranke poprilični program Hrvatske stranke, te ka takovi bili birani u občinsko vjeće, i upravu. Uz sve to „Sloboda“ u svom 1. broju od 20. siječnja o. g. str. 4. hvaleći radinost vodja Hrv. stranke tuži je i jadniku, kako su pretekli mlade borce muževnim radom na korist naroda. O programu Hrv. stranke ne kaže ništa nepovoljno, vodjama te stranke ništa ne predbacuje, no ipak

hoće da se penje, da sa rehabilitira, mameći prije Hrv. stranke rječima, da valja današnje vodje promeniti, jer da nisu sposobni za rad. Tu vjenčenicu najbolje podkrijevaju onaj napad na stare borce prigodom sastanka na obre pravo glasa sa u kazalištu, i onaj na skupštini badnjeg dana, na koj bi proglašeno jedno pismo težaka na adresu pristaša Hrv. stranke.

„Sloboda“ u br. 4. od 7. veljače o. g. donosi izjavu proti vašem dopisniku, a podpisani su Dr. J. Smolenski, Dr. Makale i Dr. Fartaglia.

Tu oni nječ istinu, da su napali na narodne zastupnike. A ja pitam, je li bio pred njima ovaj list proučen na onom sastanku prije nego su sastanak otvorili? Zna li Dr. J. Smolenski, da je onaj, koji je taj list pratio prijevno pokusu zasnovanja stranke na Luču, reko ovo: Gosp. doktore, znašte, da smo pristase stranke Dr. Ante Trumbića, ako vi hoćete proti njemu, nije vam amo mjesa. A Dr. Smolenski je na to odgovorio, da u čitanicu može stapti tko hoće, jer da je bez stranke. U tu svrhu onaj isti je na to umajmo svoj stan, gdje se sada polovano širi hrvatski. Ali koliko u „Slobodi“, toliko u javnosti a to sela stvar prikazuje sada kao djelo demokrat stranke i svi su na nejini pristaše. Sutra kad napustim, da koji izbori eto opet zavada, razdora i borbe —

Kad ovako stvari stoje, ne pojmov ulogu ljudi oko „Slobode“, jer bi po njihovim izjavama bilo najprije, kad bi se pridružili hrv. stranici. Nepotrebno je sijat razdor i mržnju između braće jednokrvne. Upukli rad svih sila može samo ponosći narodnoj stvari. Tko bude vredniji, radniji, srđaniji i u izuznji doći će i po sebi u prve redove, al je za tim se ne smije gramziti ruševiugled drugima.

Na druge klevete o nekakom plaćeniku smatram izvod svog dostojanstva odgovarajući. Upotrebjavat kostare ostavke neslane fraze u nestasici razloga doista ne dolikuje nikome, a još manje ljudima, koji hoće da u javnim narodnim poslima vode glavnu riječ.

Mog imena ne iznosim na javnost, jer mi nije do reklame. Želim koristiti hrvatsku stvaru i koliko mogu bez kakve želje za lovorkama.

Biograd.

Natrag 8 dana nepoznati zlikovci ukraduo 1 krunu od 100 kila Tomi Eškinji iz njegove stolne kuce: zlikovima se još istje ušlo u trag.

U noći 7. o. mj. posjekli su vinograd Janku Mrviću u Pilipjkova, posadjen Amerikanskom lozom, koji bi ove godine u podpunom rodu bio. Stvar je predana oružništvu za iztraživanje.

U noći 9. o. mj. ukrali su iz stanu M. Stambolic 2 ovece. Nit ovima još nikavog traga. Hvala Bogu lijeponuđeno, kao natrag 50 godina. Stvar je predana oružništvu za iztraživanje.

Dne 2. o. mj. nekoliko imućnih obitelji ove varoši sklopile pogodbu sa jednom tvrdkom za ustrojenje triju milina na petrolinu su 25 konja snage. Tom plemenitom i koristnom koraku, od srca se radujemo. Tim će jednom prestati ona nezgodnost, da naši ljudi sebe i hrana izlazu smijem morati.

DOMACE VIESTI

Štavci. U subotu vjenčao se je u Splitu g. Dr. Ante Trumbić od 100 kila Tomi Eškinji iz njegove stolne kuce: zlikovima se još istje ušlo u trag.

U noći 7. o. mj. posjekli su vinograd Janku Mrviću u Pilipjkova, posadjen Amerikanskom lozom, koji bi ove godine u podpunom rodu bio. Stvar je predana oružništvu za iztraživanje.

U noći 9. o. mj. ukrali su iz stanu M. Stambolic 2 ovece. Nit ovima još nikavog traga. Hvala Bogu lijeponuđeno, kao natrag 50 godina. Stvar je predana oružništvu za iztraživanje.

Vjenčanje. Biće učestalje ovđenje ratarskog tečaja, a sada obilazni učitelj poljoprivreda u Dubrovniku, nasi sugradjanin g. Vinko Baranović vjenčao se na 17. o. m. g. d. d. Zorkom Pučkom u Križevima. — Sružno čestitamo!

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i Metoda u Istra primljeno je naše učešće.

Za državu SS. Cirila i

počasno samo jer mislimo, da mu je onaj dopis bio poslan iz krugova, koji najbolje znaju komu imadu da zahvale, ako je ples izpao lepo i imao dobra uspjeha.

O važnosti i vrednosti „M. Jedinstva“ i njegova urednička nema smisla govoriti, jer kod njih svega toga nezna, a osobom, koje se utiču „M. Jedinstvu“, mi to, i kad bi mogli, ne bi zabranili, jer je to stvar njihovog ukusa.

Porotna razprava o dogodaju u Požešku

Svjeđači još Knapp preko tumača njemački. Cita se zapisnik popa Crvarića i učitelja Pavlićevića, koji su dne 25 kolovoza bili u Posedarju, vidili župnika Tomaševića i čeli ga gdje govor, kako bi rado došao u Zadar. — Buchero veći, da je bio u delji pred očima obit. Kovačević, ali da nije ništa vidio, nego da je od drugih čuo govoriti o dopisivanju. — Izpituju se još uznici Oštarić Šime, Kovačević Grgo, Luka Mirović, koji kaže, da nisu niti što vidili, niti što čuli. Citaju se svjedočice o Koji Bogunoviću, iz kojih proizlazi, da je isti više puta bio osuđen radi kradje i drugih prekršaja.

Saslušavaju se upravitelj tamnica Bevilacqua i Dušić Vicko, skladistar.

Cita se izvješće o povjerenstvu, koje je dne 2 veljače otislo na lice mjesata, da se obtuženim pojom i slugom kušaju, mogu li ta dvojica praviti vrata one sobe, gdje se još stara našla mrtva. Proizlazi, da su „obtuženi“ to mogli učiniti, sa dojnjim krajuom otvorenum, ali da se je pri tom klijučnicom pokvarila. Opaziti je, da pri novom postavljanju brave jedan je saraf falio, a drugom je glava bila slomljena. Vještaci Benzoni i Mouzani izviđajući o odprorac snazi klijučnice.

Drž odvjetnik predlaže, da se u pitanju za porotnicu stavi gledi Kovačevića označa zločina kao izdajničko umorstvo.

Počinje se sa čitanjem spisa, koji se odnose na predhodni život obtuženika. Čitanje se nastavlja i posle podne. Nakon što su bili suročeni Milica Gnjatačić i Bogunović o dopisivanju i nakon što je prva poljubra navoda drugoga, nječić, da je u istem sudjelovala, zaključen je dokazni postupak.

Citaju se pitanja na porotnike. Za slugu Šimunu Kovačeviću postavljeno je same jedno pitanje: Je li on nakanom i po tradiciju nagovorio izdajno umorio dne 25 kolovoza 1905. Ann Rančigaj? — Za Don Franu Tomaševiću postavljena su ova pitanja: 1. Je li on dao našu Šimunu Kovačeviću, da usmrti Ann Rančigaj? 2. Je li se on odaleo u svrhu, da dade prigode, da se zločin izvrši? 3. Je li on nastojao, da zapriče, da se to dozna? 4. Je li protuzakonito u svojstvu poštarskog sabirača prisvojio tadje pismo? — Za Antonijetu Oštarić postavljena su ova dva pitanja: 1. Je li ona dala našu Šimunu Kovačeviću, da ubije Ann Rančigaj? 2. Je li ona nastojala, da zapriče, da se to dozna?

Državni odvjetnik govorio je u četvrtak na večer skoro do osme ure, a u petak nastavio svoj govor od 9:20 skoro do 10:15, tako da je taj govor trajao oko 3 1/2 sata. Zatim su govorili branitelji, a iako replike državnog odvjetnika govorio je Dr. Klaic.

Repliciraju još sasma u kratko Dr. Werk, Dr. Ziliotti i Marcocchia.

Governiči tolj obuzbe koli obrane učinili su najljepši utisak. Marijivo je bilo proučeno silno gradivo i zamjerom vještinom izneseno. Osobitu su zanimivosti pobudili govorili mladih branitelja Dr. Werka i G. Marcocchia. Toli jedan, koli drugi pokazali su neobični dar govorništva. Dr. Werk odmah prvič rečima, izrečenim nekim dirjivim sančekom, gamo je slučaoce, pa sve do kraja, kroz duboku analizu procesualnih rezultata, uspio je, da pozornost slušateljstva nikad ne oslabi. Zadnje riječi bile su od jakog efekta. Kod g. Marcocchie možda nije bilo toliko sugestivne snage, jer traži negdje i umjetni efekat; ali je iznio mnogo obrambenog materijala i to neobičnom lakomečkom riječi uz biranu frazu i elegantnu dikciju. O govorimo gg. Dr. Klaic i Dr. Ziliotti običe je mnenje da su bili izvrstni.

U subotu posle podne predsjednik je čitava tri sata, vrlo objektivno, ponovio izpadke razprave, pa protumicao porotnicima upite i preporučio im, da zaborave sve ono, što su čuli vani o ovom procesu, da ne podlegnu uplivu različitih struja, već da, preusmjeriši samu realne izpadke ove razprave, kao ljudi pošteni i slobodni, dada nepristran, savestan i pravedan pravorek.

Porotnici su se povukli u 7 sati. Njihovo je večanje trajalo sve do 10 sati. Dva su puta pozvali predsjednika, jer ni jedan nije htio da bude izvještitelj. Na koncu su se složili.

Kad su ušli u dvoranu, u občinstvu je vlastala upravo groznačava uzbudjenost. Porotnik Doninič pročitao je pravorek: I. gleda Šimuna Kovačevića, na jedino pitanje o izdajnom umorstvu po našem: „da“ jednoglasno, ali ne izdajnički; II. gleda Don Franu Tomaševića, na 1. glavno pitanje o danom našem: jednoglasno „ne“; na 2. sporedno pitanje o pruženoj prigodi, da se zločin izvede: jednoglasno „ne“; na 3. sporedno pitanje o pokusu, da se zločin sakrije: 7 „ne“, a 5 „da“; na 4. glavno pitanje o nezakonitoj zapljeni pismu: 8 „da“ a 4 „ne“; — III. gleda Antoniju Oštarić, na 1. glavno pitanje o danom našem: 10 „ne“ 2 „da“; na drugo sporedno pitanje o pokusu, da se zločin sakrije: 10 „da“, 2 „ne“.

Pravorek je u občinstvu izjavio žive komentare. Običe je nedogovanje. Ulaze obtuženici. Zapisi Dr. Kandiača čita pravorek. Obtuženici su mirni. Kovačević bujci pred se i ne govori ni reči.

Državni odvjetnik traži kazne, a branitelji iztječi oključujuči okolnosti. Sudbeni se dvoj povlači. Malo vremena za tma vratia se i predsjednik čita osudu, kojom je:

1. Šimunu Kovačeviću osuđujem na vješala radi zločina počinjenog umorstvom po našem;

2. Don Franu Tomaševiću osuđujem na 30 K globe ili 3 dana zatvora radi prekršaja počinjenog na zakonitom zapljenom pismu;

3. Antoniju Oštariću osuđujem na jedan mjesec dana zatvora radi zločina, počinjenog namjerom, da se ne odkrije umorstvo Ane Rančigaj.

Branitelji Dr. Ziliotti i Dr. Werk najavljuju ništvu žaoču, Dr. Marcocchia pridržava se prava, da učini kroz 3 dana.

Pop Tomaševići i djevojka Antonija Oštarić pušteni su iste večeri na slobodu.

GOSPODARSTVO

Peradarstvo.

Uslijed zaraze filoskere, čitamo danonice da nam se poremećaju finance našeg narodnog gospodarstva, te smo usilovani tražiti u drugim izrakama, kako da nam ova pruže sredstva potrebita za našu izdržavanje sve dottle dok nam obnova vinograda, neda ono, što su nam oni prije davali i sto je nam bilo dostatno za našu izdržavanju; a zatim da nam služe kao pričuva za svaku eventualnu nesreću, koja bi nas u gospodarstvu izveo.

Važan vlog može da u ovome preuze podeli peradarstvo.

Čim više nastaje skupoča mesa, tim više ciena peradi. Naša domovina nije u stanju, da nam dade toliku kolikočinu mesa, koliko nam je od potrebe za prehranu, a to uslijed pomanjkanja pašnjaka i vode pitke, tako da smo usilovani uticati se drugim susjednim državama i pokrajinama, koje hvaleći uvidjavnost austrijskih državaca, pri sklapanju trgovackih ugovora, znale su između nas i njih podignuti takav kinezki zid, da smo usilovani plaćati carinu, ko da se radi o kakvom luksuznom nakitu, a ne o onome, što nam je od potrebe za svagdanju prehranu. Ovo vredi osobito za Srbiju i Crnu Goru.

Ova njemacka osveta dovela nas je do toga, da mi strepiemo danonice, da ne ostavimo bez mesa, a međutim ono malo što ga jest, možemo reći, da je nikakovo; a to prama vrsti doista skupu plaćamo, jer kosti više nego mesa zapada nas kg. 1:20 Kr.

Ovo smo iztakli, da nam još jače potvrdi, kako je od prirode nužde, da se demono na ugovor peradi.

Nu, kad i ne bi vredili ovi razlozi, da nam peradarstvo donekle nadomjesti pomanjkanje mesa, to su drugi puno važniji za naše danonične potrebe, koji za to vojuju.

Za svagdanje domaće potrebe nema unosnije grane što gojenje peradi, a što opet zahtjeva manje troška i još manje truda.

Kod nas možemo reći, da je ova grana do danas sasma zapuštena iako izostavimo, koju gospodar, koji se tim kroz zabave zanima, možemo reći u občine, da ni mi a ni vlast u ovom pravcu nista poradi nismo. Nismo mi u občine, jer to nam svjedoče parzari, na koje se još dandas uviek nose naše stare kokosi, a da nije vlasta svjedočkom je, što ni nadzornik-savjetnik Zotti u svojoj osnovi nije se ovim pitanjem ni najmanje bavio. Sve što je vlasta za naše peradarstvo učinila sastoji se u jednoj namjesti, naredbi o načinu, kako se kokosi i tako imaju nositi u kroticama, a ne strmolagav.

Nu rek bi, da je vlasta shvatila svoju dužnost i ako kasno, pa ako nas glasovi ne varaju, čujemo da nešto misli učiniti u ovom pravcu.

Svakako, što vlasta učinila ili ne učini, jer su njezini puti dugi, a mudrost nedokuciva, mi ipak ne treba, da čekamo, što će ona poraditi, jer će to zaista biti kao

do sada, — kaplja u moru naših potreba, te stoga nam se nameće dužnost, da se otresemo skrbinstva i učinimo sami sve ono što možemo i što je naša dužnost za naše blagostanje.

U državama, kao što su Engleska i Belgija, koje imadu koje imadu klimu i zemljine, ipak gore nego li je ovo naše pokrajine, peradarstvo nalazi se na daleko boljem stepenu, nego li kod nas i daje lepi prihod, jedan od najunosnijih. Mali racionalni kokosnici danonice se podižu, a uz njih društva i škole ovakove vrsti.

U njihov primjer ugledala se i susjedna Italija, koja do g. 1880 bila je u pogledu peradarstva na istom stepenu na kojem se ono kod nas danas nalazi.

Nu Talijani su uvidjeli, da im peradarstvo može biti uenos, da ono može da nadoknadi svagdanje potrebe, da može obogatiti onoga, da se ugođejem peradi bavi i taj uzgoj u industriju pretvor, pa su se dalji ozbiljnji na posao, te je danas Italija na glasu kao prva država u pogledu racionalnih kokosnica.

Pošto naša klima, naše zemljište nije gore nego li je srednje i grnje Italije, to mislimo, da bi bilo više vremena, da se i mi počemo ozbiljno baviti uzgojem peradi.

Prošlih godina valjalo bi za dobavu jedne plemenite vrstje kokoši, golubova, tuka itd. potrošiti silešiju novaca, a više puta u ludo, jer dalečina prevoza, a više puta u pakovanju bili su uzrok, da su nam životinje stizale mrtve, ili polu mrtve, od kojih nismo imali nikakvog korist; nu danas u ovom pogledu nemamo se šta bojati. Razne trgovacke kuće, koje se bave razprodjivanjem i gojenjem peradi natječu se, kako će koja bolja sprava izumiti da olakši prevoz peradi, a brže komunikacije nam jame, da nam perad neće na putu počrknuti od gladi.

Uzgoj peradi na iziskuje bog zna kakovih specijalnih nauka, te stoga mislimo da se ovim može svatko da bavi, koji ima samo ljubav za to.

Kod nas obstoji, kad u obče govorimo, naša stara kokoš, koja puno jede, a ne daje nam korist ni u mesu ni u jajima onako, kako druge oplemenjene njezine sestrice.

S ovog pogleda bilo bi želiti, da se i kod nas uvedu bolje i plemenite pasmine i da ove postepeno nadomjestimo našu domaću.

Ovo bi se lako moglo postići, a za to bi se imale skrbiti naše gospodarske ustanove.

U mjestima gdje su seoske blagajne, one bi se imale brigati za uredjen i dobar kokošnjak, a gdje ovih nema, tamo bi ih imali zamjeniti školski vrtovi.

Uzimemo li da maleni uredjeni kokošnjak po najnovijem sistemu, sa 1 piecjem i 14 kokoši. Valdarne rase ne zapada nego 180 kruna, a da isti nam daje 2.500 jaja, 2.000 kruna vrijednosti pišča, što nam predstavlja vrijednost od 17.000 kruna godišnjih, odbijemo li od ovoga 5.600 kruna troška za 15 nasada kokoši, to dolazimo do zaključka, da nam uloženi kapital daje prihod ništa manje od 63:30%.

Ovim načinom ni školski vrtovi ni naše seoske blagajne nebi na štetu, a uz kozaristu koj bi imale, još bi bila za narod ta, da bi se plemenite pasmine kod nas udovile u malo godina, narod bi imao od ovoga ne malu korist jer bi nadoknadio domaću svagdanju potrebu, blagoslovivši one, koji su ga u tome uputili.

Rekosmo svoju, a do koga je, nek uvaži.

ZADNJE VIESI

* U Tokiu se žive razpravljaju o tome, što Rusi u raznim predjelima Amurske provincije tjeraju rudarski obrt bez dopusta. — Željezni Kirin-Ciangun bit će sagradjen samim kinezima novcem. — Kina traži od Rusije, da joj uplati 5 milijuna taelsa, koje je bila uobičajena kod rusko-kinezke banke, da odaleći vojničke postaje sa željeznicu u Mandžuriju i srušiće da joj nadoknadi štete, koje su kinezci preko rata pretrpjeli.

* Na banketu občeg vječna poljodjelskih komora Bilov je nekdanji izrekao govor, u kome je naglasio, da je najimplementija zadatac vlade štititi interese sejaka. To je izrekao, kad se dotakao pitanja o uvozu marve. Zaključio je izjavom, da socijalisti neće moći zavladati izmedži Baltika i Alpa dok njemački težak bude imao dovoljnih sredstava za življene.

* Po Macedoniji ustrajaju se sve nove čete. Bugari i Grci u tame pokazuju najviše djelatnosti, pa je sva prilika, da će se na proljeće ponoviti krvoprolaća radi pozmatnih uzroka političko-vjerske propagande.

* Novi kustos Svetе zemlje, otac Razzoli, u svom nastupnom govoru, kojemu je bio prisutan i generalni konsul francuzki, nije ovog puta, kao što je bio od prije običaj, spomenuo Francuzku kao zaštitnu vlast.

* Predsjednik venezuelske republike Castro kupi pod barjak sve vojnike, predviđajući rat s Francuzkom. Puk u Venezuli ne odobrava politiku Castra. Opažaju se znakovni uzbune, koja će da obori vladu, netom Francuzi započnu blokiranje Venezuele. — Venezuelska flota sastoji se od sami pet malih brodova. — Francuzi poslanik Tainy već je krenuo put Francuzke.

* Sa stalnošću se pogovara, da će Louabet sa svojom gospodnjem krenuti u Italiju, i to najprije u Rim, da tamo proborave po koju sedmicu.

* Glas je, da će Kina, poslije konferencije između nje i Rusije, zamoliti Englezku, da izprazni mjesto i luku Veihai-vei.

* Car Wilim podio je japanskom generalu Nogi u orden „Pour le mérite“ u znak zahvalnosti, što je u mandžursku japansku vojsku prišlo kneza Karla Antuna od Hohenzollerna.

* Pražki načelnik Dr. Srb, čija služba izteče do malo vremena, piedao je ostavku.

* Cesar Lombroso u jednom svom znamenitom članku, što ga je objelodano u „Courrier Europeen“, veli, da je Somino jedini čovjek, koji je u Italiji mogao prenijeti vladu i započeti koristno i uspješno djelo okrepljivanja domovine. On je jedini, koji će se iako pravi značajnik, odlučno oprijeti svim pogubnim klika.

* Postnik jedne od vlasti, koja je direktno najviše interesovana na međunarodnoj konferenciji u Algesirasu, izjavio je, da sporu napredovanje razvija oviši o tome, što nitko još nema srca zaseći u pitanju, koja su od glavne važnosti iz straha, da se tim ne izazove konatači sukob.

* Turski brodovi izkrcali su u Smirni i Hodnju 1400 ruskih hrgumaca.

* „Heraldo“ baveći se sadašnjim pojedjajućim u konferenciji u Algesirasu zaključuje, da će ista mirno svršiti svoja vječanja.

* Mnogi finansijski francuzke činovnici zahvalili su se na njihovim vjerskim osvjeđenjem.

* Osnova o izbornoj reformi bit će prikazana zastupničkoj kući u Beču na 19. ov. Više listova javlja, da će Dalmacija imati dva zastupnika manje.

* Srpska vlada odlučno oprugrava, da austrijski putnici bivaju napastovani na granici radi putnog lista. Srbija je dokinula još pred visom godinom kontrolisanje putnog lista, dočim da se u Austriji to još preduvredilo.

* Došlo je do bitke između ustačkih četa u Egripalanci. Zajeljenjeno je vaznih papira, po kojima se doznao, da se u Skoplju diči oružje, koje je kupljeno u Bugarskoj.

NAŠE BRZOJAVKE.

ZAGREB, 14. Pošto za 19. t. m. predstoji raspust zajedničkog sabora u Budimpešti Kossuth je brojzavno odgodio rieki sastanak.

BUDIMPEŠTA, 14. Fejervary bio je na audienciji kod kralja i primio je upute za raspust sabora na 19. o. m.

BUDIMPEŠTA, 14. Danas će ovdje konfirirati zanimani ministri o aktivaciji nove carinske tarife. Odaslanici srbski Vučić i Milovanović povratne se u Beč. To se smatra dobrim znakom.

BEČ, 14. U parlamentu prikazan je na prihvatu trgovacki ugovor s Italijom i s Belgijom. — Zabavica je prešnost predloga gleda Trsta.

BEČ, 14. Klofačević prikazat će u parlamentu prešni predlog o vojničkim providjenjima u Češkoj.

ALGESIRAS, 14. Razpoloženje na skupštini dobro je u pogledu pitanja o uredbi policije u Maroku. —

Vlastnik, izdav. i odgovorni rednik: Dr. VINKO SMOLČIĆ. Tiskarnica Ivan Staglinatz — Šibenik.

Kovačima na znanje. Tko želi kupiti dobrog kovačkog alata neka se obrati na Petra Marenzi, kovača u Šibeniku.

Traži se drugi jamač

na 600 kruna uz mjesечно odplaćivanje duga.

Bez mjenice. — Uz nagradu ili za ljubav, ako i nepoznatu.

Propitati se pod „Drugji jamač“ pismeno kod uredništva lista.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Svoj k svome! — POZOR! — Svoj k svome!

Častim se javiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama, da sam otvorio u ovom gradu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA.

Kod mene dobit se mogu izvrstne, a već od mnogih priznate u svim veličinama **svieće od pravog pčelinjeg voska**, kao i finog crkvenog tamjana.

Svaka i najmanja naručba p. n. mušterija prima se našpretnije, te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom najpoznije izrade i uz najpovoljnije uvjete.

S velepoštovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Svaki trgovac, koji ne oglasuje svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglasuju.

VAŽNO ZA DJECU!

Jedan od najboljih načina, da se **dječa sačuvaju zdrava**, da im se **poboljša krov i ojačaju pluća** jest davati im više puta na dan meda, ili sama, ili s kruhom i s mlijekom. — Preporuča se i starijima proti nazebam.

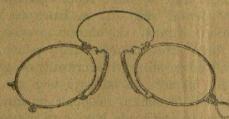
Cesta naravnog meda po 60 novč. klg. može se dobiti samo kod

Vladimira Kulića.

Zlatarija Antuna Vučića

Šibenik (Glavna ulica)

Izbor svakovrsnih zlatnih i srebrnih predmeta, kao i dragocjenih kamena. — Kupuje staro zlato i srebro uz najviši cienu. — Veliki izbor ljeplih galantarija pravog kineškog srebra.

Skladište svih vrsti stakala za uzdržanje i poboljšanje vida, finih dekoracija, toplopljera, tlačnjaka itd. — Primaju se i popravci uz najumjereno cene.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

—(Centrala u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)—

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamačivanja na uložnice i blagajničke doznačnice, te uz potvrde na tekuci ili na ček račun.

Prenosimo vrednosne papire i ine vrednote u počaranu. Preuzima u svrhu naplate mjenice, naputnice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje preduvjeme na vrednosne papire, zlatni i srebreni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrednosne papire i vrednote, narocito sve vrsti državnih i privatnih, državnih zadužnica, željezničkih i industrijskih papira, zaštitica prirodnih obveznika, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrenog novca naše zemlje i inostranstva.

Unovčuje izvršeno sreće, zadužnike i dosjepne kupone, te nabavlja nove kuponke arke. Provodi osiguranje proti tečajnom gubitku izričenim srećaka i zadužnica.

Otvavlja vinkulacija i devinkulacija svih vrsti vrednosnih papira, polata vojniško-ženitbene i sve druge jasnevine u vrednosnim papirima, te provadja konverzije.

Izvršuje izplate na svim mjestima naših i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Ekskomptura mjenice naputnicu i kupone vrednosnih papira. — Prodaje promese za svu vađenu. — Obavlja bezplatno reviziju svih srećaka naših država i drugih u njoj dozvoljenih. — Osim tega obavljaće i sve ostale transakcije, koje zasjećaju u bankovnu struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve potjane obavestiti daje rado usmeno i pismo.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

Pozor!

Stiglo je novo

MAUTHNEROVO SJEMENJE

već poznato od mnogo godina radi svoje vrstnoće.

Pravo Mauthnerovo sjemenje mora na svakom paketu imati ime: Mauthner.

Prolaje jedino **GIULIO RAGANZINI — ŠIBENIK**, Glavna ulica

Preporuča suviše p. n. občinstvu svoj dučan

gvođjarije, kuhinjskih i porculanskih predmeta, staklarije i t. d.

**Jadranska Banka
u Trstu**

Bankovne prostorije u ulici Nicolò Macchiavelli, br. 26.
započela je svoje poslovanje, te

obavlja sve bankovne i mjenične poslove: ekskomptuje mjenice, daje preduvjeme na vrednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladistima.

Kupuje i prodaje vrednostne papire svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote, i unovčuje kupovne izričebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje džezake na sva glavnja tržista monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrevana.

Prima novac na stacioničke knjižice u tekuci i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najasavljostje uz vrlo umjerene uvjete.

Poseđuje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Stovanom občinstvu preporučujem upotrebljavanje MAGAZINOVE SMREKOVAČE, koja okrjepljuje želudac, razgrijava živce, zaustavlja proljev i lieči od groznice, tifusa, hunjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovača“ dobiva se kod distileura

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

VELIKO SKLADIŠTE POKUĆSTVA**A. DELFIN****SIBENIK** (Glavna ulica)

obskrbljeno je raznim krasnim okvirima, ogledalima i lapecarijom. — Velika izrada - narodnih škrinja -

Naručbe se izvršavaju najvećom točnošću. Cene umjerene uz najpovoljnije uvjete. o o o o o

Drogarija Vinka Vučića Šibenik

(prije A. Junakovica)

preporuča svoj bogato obskrbljeni dučan raznim ljevkovitim mirodijama, predmetima iz gume, svakovrstnim mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfima i predmeta nužnih za bolestnike.

**PROTI SLABOĆI DJECE I ODRASLIMA
proti plućnim bolestim, žlezdam, škrofolazi itd.****Prirodno bakalarovo ulje**

CLARKSON BR. S.

zgotovljeno u Newfoundlandu

Ovo bakalarovo ulje, koje propisuju prvi medicinski auktoriteti, mora se svim db sada poznatim vrstim predpostaviti; te i radi luke probave i ugodnog ukusa veoma je preporučeno u svim onim slučajevima, u kojim liečnik želi postići okruglu cieleg organizma, kao i povlačenje tjelesne težine, poboljšanje sokova i čišćenje krvi.

— Čuvat se treba od naličnosti. —

Zahtjevati se mora naročito CLARKSON BR. S. ULJE OD BAKALARU.

— Cena za svaku flašu Kr. 2. —

— Sandučić od 6 flaša Kr. 10. —

Glavno skladište za Dalmaciju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu: C. RUGGERI, Ljevkarna k sv. Ani od Padue ŠIBENIK.

LOZE

dalmatinske, navrnutne na američkoj podlozi, pripravljaju za jesen g. 1906. za okuženo područje

PEČENKO I DRUG
Komen - Primorsko.

Cene su:

Navrtej na rupestris monticola 1000 km. K 120	
... aramon x rupestris b. ...	140
... riparia x rupestris ...	140

Naručbe primaju se do 31. siječnja g. 1906. Sa narmčom zahтjeva se 20% kapare.

Tko želi biti svoju lozu, može poslati poštom mladike srednje debeline.

**Ti nikada naći nećeš
boljeg i uspješnijeg medicinskog
sapuna do davnog prokušanog
BERGMANNNOVU LIER-MLEČNOG
SAPUNU**

(LILIENMILCHSEIFE)

od Bergmanna i dr., Tetschen na/L. kojim se njeguje koža, kojim se osobito uklanjaju s nje lječne pješčice i s kojega lice dobiva nježnu boju.

Predplatno komad 80 para
u Drogariji Vinka Vučića - Šibenik.